

Outsourcing som skäl till att minska antalet anställda

Konjunkturinstitutet genomförde på uppdrag av Europeiska kommissionen en enkätstudie år 1999 och 2004 om svenska företag avseende sysselsättningsläget. Studien utgjorde en del av EU:s arbetsmarknadsundersökningar och omfattade de företag som ingår i Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer.^{48, 49}

En fråga var om företaget planerar att öka eller minska antalet anställda. Om företaget planerar att minska antalet anställda ska ett skäl anges och graderas. Flytt av produktion (outsourcing) ingår som ett skäl. Huruvida produktionen flyttas inom landet eller utomlands framgår dock ej. Tabell 1 och 2 redovisar andelen företag inom tillverkningsindustrin, tjänsteproduktion och detaljhandeln som planerat att minska antalet anställda samt gradering av outsourcing som skäl för detta.

Tabell 7 Andel av företag som planerar att minska antalet anställda

Procent

Tillverkningsindustrin		Tjänsteproduktion		Detaljhandel	
1999	2004	1999	2004	1999	2004
37,0	33,4	11,0	36,2	11,0	19,1

Källor: Europeiska kommissionen och Konjunkturinstitutet

Tabell 8 Outsourcing som skäl till att minska antalet anställda

Procent

	Tillverkningsindustrin		Tjänsteproduktion		Detaljhandel	
	1999	2004	1999	2004	1999	2004
Mycket viktigt	16,2	4,8	9,1	4,4	9,1	4,2
Viktigt	45,9	26,6	36,4	14,4	36,4	12,6
Mindre viktigt	37,8	68,6	54,5	81,2	54,5	83,2

Källor: Europeiska kommissionen och Konjunkturinstitutet

Av tabell 7 och 8 framgår att andelen företag inom tillverkningsindustrin som planerar att minska antalet anställda reducerats från 37,0 år 1999 till 33,4 procent år 2004. Outsourcing som ett skäl att minska antalet anställda har kraftigt minskat för dessa företag. År 1999 ansåg 37,8 procent av företagen att detta skäl var mindre viktigt. År 2004 har denna andel ökat till 68,6 procent. Andel företag inom tjänsteproduktion och detaljhandel som planerar att minska antalet anställda ökade däremot från

⁴⁸ Urvalet till den månatliga konjunkturbarometerundersökningen erhålls från SCB:s företagsdatabas. Urvalet är stratifierat med avseende på storleksklass och bransch. EU:s arbetsmarknadsundersökningar för åren 1999 och 2004 omfattar ca 2 500 företag. Bortfallet av ofullständiga svar motsvarar ca 60 procent av dessa.

⁴⁹ Se European Commission (2000) "European economy: reports and studies" No 4, för 1999 års arbetsmarknadsundersökning.

1999 till 2004 men även där minskade outsourcing som ett skäl för att minska antalet anställda.

Tillverkningsindustrin kan delas in i produktion av insats-, investerings- samt konsumtionsvaror. Outsourcing som ett skäl till att minska antalet anställda har utvecklats olika i de olika grupperna. Tabell 9 och 10 visar andelen företag som planerar att minska antalet anställda samt gradering av outsourcing uppdelat på typ av produktion. För företag som producerar insatsvaror och investeringsvaror har outsourcing som skäl till neddragningar av antalet anställda minskat kraftigt i betydelse. Däremot har andelen företag som producerar konsumtionsvaror som graderat outsourcing som mycket viktigt ökat från 4,4 till 15,3 procent.

Tabell 9 Andel företag inom tillverkningsindustrin som planerar att minska antalet anställda

Procent

Insatsvaror		Investeringsvaror		Konsumtionsvaror	
1999	2004	1999	2004	1999	2004
37,0	38,8	34,0	24,7	45	40,5

Källor: Europeiska kommissionen och Konjunkturinstitutet

Tabell 10 Outsourcing som skäl till att minska antalet anställda

Procent

	Insatsvaror		Investeringsvaror		Konsumtionsvaror	
	1999	2004	1999	2004	1999	2004
Mycket viktigt	10,8	0,0	34,4	6,9	4,4	15,3
Viktigt	43,2	17,8	44,1	35,2	48,9	34,1
Mindre viktigt	46,0	82,2	23,5	57,9	46,7	50,6

Källor: Europeiska kommissionen och Konjunkturinstitutet

Undersökningarna visar att outsourcing som skäl till neddragningar av antalet anställda har minskat i betydelse mellan åren 1999 och 2004. I stället visar undersökningen att andra skäl, t.ex. en minskad efterfrågan av företagets produkter, priskonkurrens och rationaliseringar, är viktigare när det gäller neddragningar av antalet anställda.